РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 5-го грудня 1916. Ч. 146. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, December 5, 1916. No. 146.

ВІДОЗВА

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.

Український Народе!

Відзиваємо ся до нашого загалу щирим покликом в такий час, коли-то поневолений наш нарід переживає важні історичні, переломові хвилї. Сї хвилї тому такі переломові, що в часї воєнної метушнї-заверухи стають перед очима кождого сьвідомого Українця сї вимріяні хвилї сповнених надій, коли-то на попелищах і румовищах винищених просторів настануть у сьвіті нові основи для мирного й свобідного житя народів вселенної.

Ще нїколи після занепаду нашої самостійности не було здійснене національних ідеалів таке близке, як нинї. Бо, загально беручи, людський дух, скупавши ся у кровавій воєнній купели, ободрює ся і набирає більшого розмаху; він підводить ся зі здвоєною енергією, щоби йти пробоєм проти всього, що лежить колодою на його дорозї.

Для американських Українців нинїшний час виїмково важний. Тут же перебуває самий цьвіт нашого народу, далеко від страшних, грозою переймаючих образів знищення і братовбийства! А тимчасом широкі українські землї з тихими, цвитучими селами, з благородним, сердечним народом, стали видовищем найстрашнїйшої, кровожадної різнї; сотки й тисячі молодих, ідейних синів полягли буйними головами на поли бою, а їх матери, жінки і дїти плентають ся, мов бездомні жебраки, в чужі сторони; трудолюбиві народні провідники й робітники знемогли ся, переживаючи тяжкі хвилї народного лихолїтя...

І тому-то саме американські Українцї стали ся преважним чинником в історії нашого народу, бо з нього по війнї має поплисти струєю сьвіжа сила у народні жили; вони мають двигнути народну енергію і перенести сьвідомість і гордість національну на рідні ниви; вони мати-муть обовязок двигати знеможеного духа до ідеалів.

Так, американські Українцї можуть і повинні відограти велику ролю в національнім відродженю. Мусимо перед очима нашої суспільности піднести сей знаменний факт, що наша еміґрация належито зорганїзована, осьвідомлена і культурно виироблена, буде в спромозї не тільки взяти на свої плечі тягар національної боротьби о істнованє, але й довести сю боротьбу до гарного, успішного висліду.

В імя отже тих ідеалів, які є виписані на нашім національнім прапорі, відзиваємо ся до українського загалу в Америцї:

Не пора нам сидїти із заложеними руками тодї, коли на нас спадає велика одвічальність за успіх або невдачу народних змагань! Не пора топити й марнувати наші сили серед зневіри або байдужности, а крайний час забрати ся з ревним запалом до народного дїла.

Яке-ж се дїло?

Вперед невідклично треба зісолїдаризувати всї наші національні сили, лишаючи на боцї, хоч на час сего воєнного періоду, особисті анімозії, політичні чи релїґійні случайні противенства; треба зібрати ся у великий загально-український гурт, станути на твердій основі спільних нам всїм національних ідеалів і зачати тодї працю: не льокальну і не вузко-партійну, а загально-народну на культурно-просьвітній области. Бо коли загал наш набере осьвіти й культури, то його політична зрілість буде тільки природним вислїдом його просьвітно-культурного стану.

* * *

Братя Українцї!

Кличемо до всїх вас із глибини наших сердець щирим покликом:

Не пора нам тратити час, силу й енергію на межиусобицях і вузко-партійних політикованях тодї, коли нещасна наша Батьківщина огненними повінями, випарами розлитої крови, пожарищами й руїнами тихих сїл просить-благає нас о синівську поміч!

Не пора нам під теперішний час вислугувати ся виключно або головно самолюбним інтересам, або інтересам політичних партій, коли для нещасної нашої Матери-України треба синів з великим серцем, кріпким, бадьорним духом і просьвіченим умом!

Розкинені по просторах американського краю, зберім ся в одну громаду під нашим загально-народним прапором і хоч на час сих страшних, історично-переломових хвиль залишім оспалість, межиусобиці, вражду!

Нам треба виплекати в народї збірне серце, ніжне й чутливе на кривду й нужду рідні, а не треба нам братовбийчої, крикунської політики!

Нам треба добре зорганїзованої національної школи, щоби наші дїточки не забули тут, на чужинї, якого вони роду і яка кров пливе у їх жилах, а не чужинецьких кличів, що тільки розєднують родину і вливають занепокоєнє в народний орґанїзм!

Нам треба однообразного зорганїзованя народних читалень, аби їх цїлими сїтями закинути на наші громади і зробити їх огнищами просьвіти й патріотичного вихованя!

Минають лїта за лїтами, а наша народна нива запущена, необроблена, ялова. Богато програм, теоретичних фраз і прапорів, а мало сьвідомости, патріотизму, одушевленя національними кличами!

Братя Українцї!

Загально-український Сойм, скликаний 30. жовтня 1915, положив розумні і єдино можливі основи під хосенну народну працю і відкликав ся з горячим зазивом до американсько-українського загалу о поміч і спільну роботу. Від „Федерації Українців", яка мала обовязок повернути в дїло всї замисли Сойму, надіяв ся наш загал дуже богато. Але вже по недовгім часї показало ся, що „Федерация Українців" увійшла на давні шляхи вузко-партійної політики і інтриґ і гарним замислам Сойму грозило повне знівеченє. Найповажнїйша частина нашої суспільности усунула ся з недовірєм на бік. Стало ся таке, що „Федерация Українців" до нинїшного дня не тільки що не увела в житє соймових ухвал, але крім вузко-партійної роботи не проявила жадної хосенної загально-народної дїяльности.

Цїлорічна дїяльність „Федерації Українців" показала, що вона взагалї не є спосібна до якоїнебудь працї для добра загалу і в користь загальної української справи.

„Федерация Українців" замісць злучити в собі всї українські групи для спільної працї, внесла в український загал нове розєднанє, нові роздори, нову боротьбу. Провід у „Федерації Українців" взяли у свої руки одиниці, яким байдужі були ухвали і домаганя українського загалу, а перетворили „Федерацію Українців" на своє приватне товариство, яке лише про людське око мало фірму загально-народної інституції. Про се сьвідчить недавна заява екзекутивного комітету „Федерації Українців", яка не признала навіть членами „Федерації Українців" тих людий, котрі були свого часу вибрані загалом українського народу і потверджені на Українськім Соймі.

Та не дїло в тім, аби лише критикувати та виказувати блуди і хиби „Федерації Українців", але дїло в тім, аби народну працю підняти наново.

З однорічної дїяльности „Федерації Українців" наш загал повинен дещо скористати і дечого навчити ся. Дїяльність „Федерації Українців" зі всїми її блудами і хибами повинна стояти все перед очима народних діячів і політиків, яко примір, після котрого у загальній народній працї поступати не вільно. Нехай „Федерация Українців" служить доказом, що в загально-народній орґанїзації нема місця для полагоджуваня приватних чи партійних інтересів, чи то поодиноких осіб чи груп.

* * *

Наслїдки дїяльности „Федерації Українців" були такі, що загал почав клонити ся в сторону байдужности, бездїльности, зневіри. Крайна пора увести наш загал на сї здорові шляхи, що їх представителї народні, зібрані на Соймі, узнали за найвідповіднїйші і одиноко ведучі до гарного висліду.

І ТОМУ ДНЯ 1. ПАДОЛИСТА С. Р. НА СПІЛЬНІМ ЗАСТАНЮ ПРЕДСТАВИТЕЛЇВ НАЙБІЛЬШИХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПОРІШЕНО ПРИСТУПИТИ ДО ОСНОВАНЯ ЗАГАЛЬНО-НАРОДНОЇ ІНСТИТУЦІЇ ПІД НАЗВОЮ „УКРАЇНСЬКА РАДА" В АМЕРИЦЇ.

Цїлию сього товариства буде продовжати роботу, до якої почин дав Український Сойм, а яку „Федерация Українців" замісць продовжати, звела на манївцї.

Програма працї „Української Ради" буде обіймати всї ухвали і всї домаганя, приняті і поставлені делеґатами тутешного українського загалу на Українськім Соймі.

Основателї „Української Ради" мають повну надію, що український загал підопре охотно і щиро змаганя і працю нового товариства, та що „Українська Рада" при щирій волї і помочи загалу зможе в коротким часї сповнити і перевести в дїло коли не всї то бодай найбільше пекучі домаганя українського загалу.

За тимчасовий Комітет „Української Ради":

Іван Боросевич	Григорій Заячківський	о. Максим Кінаш
Андрій Гавриляк	Дмитро Капітула	о. Никола Підгорецький
о. Володимир Держирука	Петро Кирилюк	Семен Ядловський

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлень належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

Основанє Української Ради в Америцї.

Безголовє, яке запанувало на американській Україні, мусїло застановити людий доброї і щирої волї, що так довше бути не може, що треба раз положити конець щораз більше змагаючому ся шкідливому впливови і абсолютизмови ріжних покликаних і непокликаних одиниць, що треба усунути колоди, які стоять на перешкоді до загально народної працї і перевести в дїло те, чого від нас під теперішну так важну хвилю вимагає обовязок зглядом нашого народу і вітчини.

Видячи, що Федерація, основана яко загально народна інституция, не сповняє своєї задачі, але служить лише виключно для особистих і вузкопартійних цїлий, що вона крім вічевого крику не зробила нїчого для української справи, і видячи, що нема найменьших виглядів, аби вона пішла на властиву дорогу, скликано на день 1. падолиста с. р. за взаїмним порозумінєм наради, щоби придумати способи, які усунули би лихо, котре тут загніздило ся.

Участь в нарадах взяли представителї українських товариств: „Українського Народного Союза", „Провидїня", „Згоди Братств" і члени комітету для народних справ, вибраного на зїздї українського духовеньства.

По переведеню основної дискусії над безголовєм, яке запанувало між Українцями в Америцї, порішено одноголосно приступити до основаня загально народного товариства, під назвою „Українська Рада в Америцї."

Опісля приступлено до обговореня статута, а відтак переведено вибір членів Тимчасового Комітету, яким поручено увести товариство в житє.

На засїданю членів Тимчасового Комітету дня 22. падолиста с. р., вибрано членів до підписаня чартеру, ухвалено вислати до приступаючих центральних орґанізацій відозву в справі вибору представників до „Української Ради" і назначено на день 25. грудня перші збори делєґатів та вибір уряду „Української Ради".

Рівночасно ухвалено видати відозву до українського загалу з повідомленєм про основанє „Української Ради". На тім засїданю обговорено також програму найблизшої працї нового товариства.

Маємо надію, що при щирій і добрій волї уряду нового товариства і при помочи нашого цїлого загалу буде можна в короткім часї направити все те, що дотепер занедбано і положити здорові основи до тривалої народної працї на американській Україні. Крик лишім крикунам, а ми берім ся до роботи.

З біжучої хвилї.

У Злучених Державах істнує під пору товариство під назвою „Ліґа для вимушеня мира", якого головою є бувший президент Тафт. Се товариство зєднує собі чимраз більше прихильників, а всї вони аґітують горячо за тим, аби як найскорше покінчити теперішну страшну війну в Европі.

Таке товариство не є ніякою новостию. Ще в середних віках, коли то в західній Европі панував так званий февдалїзм, було богато людий, котрі противили ся тодїшним, нераз дуже довго триваючим війнам. В часах февдалїзму війна була ремеслом, а занимала ся ним шляхта, що мешкала у недоступних будівлях, званих замками. Майже кождий шляхтич мав свої приватні війни і воював у них (розуміє ся з своїми підданими) так довго, поки нарешті сам не згинув.

У тих часах одинокою образованою клясою в суспільности було духовеньство. Воно, враз зі своїми вірними, старало ся всїми силами припинити безнастанні різнї і при помочи папи римського добило ся установленя так званого „Божого примиря". На підставі того „Божого примиря" маґнати (шляхтичі) згодили ся були не воювати три дни в кождім тижни — від пятниці до понедїлка. Духовеньство думало, що тим способом ухилить нещасні кровопролитя і підготовить почву до цїлковитого знесеня війни.

Згодом маґнати закинули свої приватні війни, але не з причини релїґійних впливів. Винахід стрільного пороху, перед яким не могли устояти ся і найсильнїйші замки, убив раз на все середновічний февдалїзм.

Подібні цїли, як американська „Ліґа для вимушеня мира", мав також так званий „Сьвятий союз", який основано на віденськім конґресї в 1815 роцї, по укінченю Наполеонських війн. На підставі того союза Росія, Австрія і Прусія згодили ся були виступити оружно проти кождої держави, яка поважилаб ся захитати основи загального мира. Плян був в засадї добрий, але непрактичний, бо за ним стояли лише володарі і дипльомати, а не інтересовані народи. „Сьвятий союз" розлетів ся з хвилею, як тільки одному з підписаних під ним володареви заподіяно „кривду"...

Хоч усі дотеперішні товариства для удержаня чи вимушеня загального мира не мали пожаданих успіхів, то миролюбиві люди не стратили надії. Мир прийде, мусить прийти, але се станеть ся аж тоді, коли народні маси наберуть відповідного образованя, коли вони зрозуміють свої власні справи і навчать ся самими собою правити. Доки випровідженє війни і заключуванє всяких „сьвятих союзів" оставати-ме в руках „осьвячених" одиниць, доти щирі заходи і труди ріжних миролюбивих осіб, аби привернути спокій на земли, будуть лише побожними бажанями.

Причини виступленя У. Н. Союза з Федерації.

IX.

В попередних статях подали ми огляд діяльности Федерації за цїлий рік її існованя і навели причини, які змусили представителїв Українського Народного Союза виступити з членів Федерації.

Коли зберемо коротко вислід цїлорічної діяльности Федерації, то побачимо, що:

Федерація не полагодила нїодної ухвали і не сповнила нїодного домаганя Українського Сойму;

Федерація не вислала навіть меморіялу, ухваленого на Українськім Соймі, хоч меморіял був виготовлений і зладжений Українською Народною Радою ще місяць перед скликанєм Сойму;

Федерація не внесла протягом цїлого року нїодного протесту, хоч такі протести, як приміром проти евентуального прилученя українських земель до Польщі і проти насильств російських властий над українським населенєм, були ухвалені на Українськім Соймі;

Федерація звела на нїщо цїлу запомогову акцію для жертв війни. В тім напрямі Федерація не лише що нїчого не зробила, а противно: сій справі пошкодила, заряджуючи на вічах збиранє жертв на адміністрацію Федерації, а не на запомогу для жертв війни;

Федерація не видала за цїлий рік істнованя нїодної книжки, нїодної статі про українську справу ні в українській ні в анґлїйській мові;

Федерація витратила за цїлий рік поверх 3.000 долярів народного гроша зовсїм надармо і без потреби;

Одним словом: Федерація за цїлий рік свого істнованя не зробила нїчогісенько для української справи.

Натомісць бачимо наглядно, що під плащиком Федерації члени, в руках яких спочивав дїйсний провід Федерації, використували свої становища на свої власні інтереси або в користь своїх партій або орґанізацій. П. Січинський використував свій вплив яко секретаря і референта Федерації на орґанізоване в Америці партії соціялїстичної. П. Ардан старав ся через Федерацію ратувати себе з огляду на небезпеку, яка грозила йому принагідно конвенції, а тепер ще грозить принагідно реформи Р. Н. Союза. Пп. Ревюк і Цеглинський, яко референти і члени Загального Комітету Федерації, використували і використують свої становища на полагоджуванє своїх особистих порахунків з одиницями, котрі є їх личними або партійними ворогами.

Таємничий приїзд п. Цеглинського до Америки і його політичні виступи кидають підозрінє, що з його приїздом і з його політичними виступами є получена якась особлива полїтична місія. З огляду на те, що п. Цеглинський був секретарем Федерації, тому тісамі підозріня, які тяжать нині на п. Цеглиньськім, могли впасти й на Федерацію та принести ганьбу не лише Федерації, але й прочим особам, які до неї належали.

Серед таких відносин у Федерації членам У. Н. Союза не позіставало нїчого иншого, як виступити з Федерації і скинути зі себе всяку відповідальність за діяльність Федерації.

Заступників У. Н. Союза міг би стрінути закид, що вони повинні були домагати ся переведеня реформи у Федерації, а не виступати з неї. Щоби перевести у Федерації конечні зміни, треба було мати в нїй більшість. Тимчасом п. Ардан, Січинський і инші вже заздалегідь постарали ся о запевненє собі більшости в урядї Федерації через іменованє членами Загального Комітету своїх заушників. По друге, цїлорічна практика показала, що при такім складї партіотів нїякої доброї роботи не буде. Вкінци заступники У. Н. Союза прийшли до переконаня, що замісць витрачувати час на переведенє реформи, яку ледви чи можна було осягнути, ліпше з Федерації виступити і приступити до основаня окремого товариства, яке переняло би на себе сї задачі і сю працю, для яких Федерація була основана, а яка сих задач і сеї працї не сповнила.

Виступленє заступників У. Н. Союза з Федерації потягнуло за собою розкрите цїлорічного неробства, а навіть шкідної діяльности Федерації для загальної української справи. Зовсїм природно, що Федерація старає ся в ріжні способи закрити властиві причини розбитя Федерації, а натомісць старає ся представити перед загалом цїлу справу у фальшивім і неправдивім сьвітлї. І тут пани з Федерації не перебирають ні в средствах ні в словах. Цїлі сторінки „Народної Волї" (редактор п. Ардан) і „Робітника" (редактор п. Січинський) є переповнені уличними, плюгавими лайками, яких доси не може було подибати на сторінках навіть найбільше чорносотенної преси.

Всї закиди панів з Федерації крутять ся довкола отсих двох справ: Американсько-українське Бюро і власть над будучим епископом. Крім того зроблено один закид спеціяльно проти бувших заступників У. Н. Союза, що вони нїколи не були членами Федерації і тому їх виступленє з неї не має нїякого значіня.

Відповіди на сї закиди подамо в найблизшім числї.

Хвали мене, губонько, бо тя розідру!

(Надіслана стаття).

Так сказав собі Дмитро Донцов, російський Українець, „чесний прихильник австрійської орієнтації", за якого його має „Народна Воля" (ч. 117).

Досить то часто нам приходилось завести ся на ославлених закордонних Українцях. Виводити їх імена по порядку не буду; тримаюсь засади: „вічная память" заслуженим!

На впослїдок віджив один з потонувших. А се не инщий, як сам Донцов.

І став сей „чесний прихильник австрійської орієнтації" більшим ніж завзятий Австріяк, та дав докази своїм письмом у „Народній Волї", що престіжу свого не загубив сам, а загубили другі.

Красні се теревеньки і може бути, що наслїдком них Донцов здобув би собі бодай Кратівську славу, як би ми його не знали з „лучшої" сторони та від достовірних сьвідків цїлої афери.

Замісць розводити ся довше (на се шкода паперу, бо й так дорозший ніж був), зацитую сьвідоцтва других.

І так:

Уривок з письма до української молодіжи.

Ми (тут слїдують назвиска кількох українських послів) та чимало визначних мужів з краю в цїлости поділяємо Ваш погляд про сумне положенє нашої національої справи, що проявило ся як вичисленими через Вас фактами, так і цїлою низкою инших фактів, котрих Ви певно не знаєте, або на котрі Ви призабули.

Щоби запобічи сумному станови, котрий приписувано в части слабому складови Ради, особливож неприсутности в нїй Буковинцїв, яких голова Василько з мести і амбіції штовхав голову Ради до її іґнорованя, повстав і в Радї і в Клюбі плян зорґанізувати Раду так, щоби до неї увійшли всї визначнїйші галицькі і буковинські політики всїх партій, а також закордонні Українцї. В падолистї минувшого року рішено на Радї реорґанізацію та вибрано комісію з трох. Ся комісія виготовила статут, на основі котрого Рада мала обіймати всї ґрупи, отже і Буковинцїв і закордонних, і до президії також всї ґрупи мали увійти. Зі сторони Буковинцїв п. Попович, а зі сторони закордонних п. Степанківський випрацьовували статут. Наступив зворот. Причиною був страх перед сильною Радою, а крім того особисте відношенє пп. Василька і К. Левицького до пп. Залізняка, Степанківського й Донцова, з котрих двох (Залізняк і Донцов) в перших днях вересня із Союза визволеня України виступили, а п. Степанківського Союз у свій склад не приняв, закидаючи йому занадто близкі відносини до міністерства заграничних справ.

П. Залізняк виступив із Союза тому, що його ще у вересни Союз зложив з головства, а по друге, що між ним а Союзом вийшли засадничі програмові ріжниці.

П. Дм. Донцов виступив із Союза в перших днях вересня тому, що **Союз скинув його з головства за невиконуванє засадничих ухвал Союза.**

Всї ті три стоячі поза Союзом панове увійшли в близку приязнь з пп. К. Левицьким і Васильком, почім п. К. Левицький вислав Донцова до Берлїна, а Степанківського по якімось часї до Швайцарії, даючи їм гроші, взяті на рахунок Ради.

П. Донцов дістав навіть якусь повновласть нібито від Ради і представляв себе в Берлїні її повновласником, а оба вони, видаючи за границею українські орґани в чужих мовах, нападають у них на Союз та поза тим ведуть підпольну акцію проти Союза, одинокої безперечно серіозно української революційно-сепаратистичної орґанізації.

Такий був правдивий стан.

Дармо Донцову кричати і чванитись, що гоноровo виступив, коли маємо повне сьвідоцтво, що був із Союза з головства скинений. А толкованє себе тим, що він жадав „самозрозумілої в кождій інституції контролї" та що відтак всї просили його цофнути свою резиґнацію — се виходить на хвальбу, яка сорочки не дасть.

По таким „гоноровім" уступленю, річ самозрозуміла, що п. Донцов став „гаптах" на команду і як абрихтерований удав ся до Берлїна, щоби настроювати опінію, як К. Левицький накаже.

В чужім краю здибав ся з краяном. Був ним Скоропис Йолтуховський. Перший з повновластию від К. Летицького, а другий від „Союза визволеня України".

От і притока до файту! Не инакше мала ся річ і у Швайцарії. Степанківському, висланникови К. Левицького, ґенерального шефа Українців, став на нагнітки п. Меленевський і, розумієть ся, наступило виповідженє боротьби.

Питанє: хто дав причину? Одвічальні, чи неодвічальні?

В найблизших 24-ох годинах діждемо ся, що і п. Донцов, „чесний прихильник австрійської арієнтації", засалютує тому, кому найменьше сподїваємось.

Отсе Донцову... присьвята.

А „Народній Волї" раджу памятати на дати і числити удари живчика не місяцями і роками, але бодай тижнями, як не днями.

о. В. Добушовський.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Нам зовсїм не розходить ся о те, які порахунки особисті чи партійні мають між собою Меленевський або Донцов або другі їм подібні. Ми в Америці не можемо сього розсуджувати, бо не маємо на се спромоги. Ми не беремо ся боронити ані Меленевського ані Василька, але беремо справу зовсїм загально, без огляду на особи. Коли якимсь особам закидаєть ся, що вони з одної сторони українську справу запродали, з другої знова, що вони виманили від австрійського правительства великі суми на мниму революцію на російській Україні (так реферував „швайцарський" делєґат п. Цеглинський на своїх вічах), то не можемо ніяк зрозуміти, в який спосіб отсї люди можуть засідати нині побіч инших членів У. Н. Ради помимо таких страшних ревеляцій „швайцарського" делєґата. А думаємо, що „швайцарський" делєґат свої ревеляції переслав до Австрії, ще заки ущасливив ними американську Україну.

ВІСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Галич.

Підносяче ся по тяжких роках (1912, 1913, 1914) промислове житє в Галичи тепер знова завмерло. Купці, які становлять богатшу верству населеня, повиїзджали ще підчас першої офензиви, забираючи зі собою великі засоби поживи. На щастє місто має великі городи, з яких тепер жиє населенє.

Пусті улиці, позамикані склепи, близкий відголос гарматних стрілів — все те змальовує настрій, який панує в Галичи.

В другій половині серпня б. р. боєва лінія була вже так близко Галича, що населенє, яке вже трохи відвикло від гуку гармат, не могло зносити того щоденного переполоху, гуку гармат і реву зьвірят.

В сім роцї російські війська виконали на Галич два сильні напади. Перший напад розпочав ся 6. вересня о годині 8-мій вечером і скінчив ся другого дня около години 8-мої вечером. То значить — напад тривав майже 24 години. Росіянам ходило головно о се, щоби знищити зелізничий дворець і ушкодити зелізничий шлях Галич-Бережани. Тоді Росіянам вчасти і щастило ся, бо кулї з їх далекосяглих гармат вже падали аж на ринок міста. Зараз по відбитю сього нападу спинено весь зелізничий рух, а 10. вересня зелізничу службу перенесено до Ходорова.

Коломия.

До „Дзєнніка Кійовского" пишуть:

Помочи! Помочи! І ще раз — помочи! Кличе о неї нужда, яка щораз більше острить зуби і яка обгортає щораз ширші круги; кличуть о неї сотки женщин, які стоять над пропастию; кличе молодїж без науки, виставлена на жертву деморалїзації; кличуть виголоднїлі і полишені без опіки дїти, цїлі родини інтелїґенції, які стоять безрадно проти кольосального марева голоду...

Перебуваю в Коломиї в переїздї від кількох днів і з болем гляджу на сумний вид спустошілого міста, в котрім мертве житє годі назад привернути.

Коломия вийшла з війни майже неушкоджена. Знищені лише дві камениці, на які упали стріли; найблизші околиці міста дуже потерпіли; нїмецька кольонія „Маріяґільф" (передмістє Коломиї) цїлком знищена. Місто спустошіло в нечуваний спосіб. Із 40.000 мешканців остало в місті заледви 8.000 і то самі бідаки. Між оставшими є найбільше женщин і дїтий. Заможнїйші виїхали, головно Жиди. Крім урядових властий, як староство, дирекція скарбу, опустила місто також повітова рада, виїхав бурмістр Клєский. Із судових урядників остав ся одинокий радник Пискозуб, котрий сам провадить суд, маючи до помочи лише кількох писарів. Остало ся також трохи податкових урядників. З адвокатів лишив ся одинокий адвокат Красніцкий. Професори ґімназії, з виїмком директора і його заступника, всї лишили ся, не хотячи опустити своїх постерунків. Оставші урядники маґістрату занимають дальше свої уряди. Власти (російські) дозволили вибрати міську раду, до котрої увійшли: Стефан Букоємский, бурмістр; Вербер і Якубовский, віце-бурмістри. Наразі для пробудженя в місті житя і для запобіженя нужди не богато дало ся зробити, — тимбільше, що громадська зверхність, опускаючи місто, забрала громадську касу, а на потреби міста оставила лише 500 корон. Тепер вибрана громадська рада стягає з населеня податки, котрі приносять містови по кільках тисяч місячного доходу і вистарчають заледви на покрите коштів адміністрації.

Фунт мяса коштує в місті 2 корони, літра молока 40 сотиків, покладка по 6 сотиків і т. д. Нема одежі, сукна, обуви, бо все то забрали.

Ратункову акцію почало кілька осіб із заможнїйших родин, стараючи ся урухомити варстати працї і за дозволом властий закладають підприємства. До тої працї кинула ся інтелїґенція, беручи на себе без фальшивого встиду важкий обовязок. Напримір заложено кінотеатр, в котрім знайшло занятє богато інтелїґенції. Цїла орхестра складає ся з ґімназіяльних професорів.

Ґімназії і народні школи стоять пустою.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

Ліпа Фрідман.

Ліпа Фрідман, чоловік літ на 40 віку, мав у Варшаві комісіонну контору. Коли вибухла війна, його діла стали богато гірші, бо всяка торговля, як звісно, з початком війни завмерла. Торговельні діла Ліпи Фрідмана пішли дуже погано, він стратив богато грошей і був дуже тим зденервований, а тут ще над Варшавою стали літати німецькі літаки і кидати бомби.

Одна з таких бомб упала десь недалеко від помешканя Ліпи Фрідмана і дуже його настрашила, так настрашила, що він надумав зовсім виїздити з Варшави. Зібравши деякі річи і гроші, Фрідман виїхав в повітове місто Остров, ґубернії ломжинської. До самого міста Острова зелізниця не йде, а від стації до міста треба їхати 15 верстов кіньми. Так отож Фрідман, разом ще з кількома людьми, поїхав зі стації в місто жидівською балаґулою. Діло було пізненьким вечером, так що вони наспіли в Остров мало не о півночи.

Місто Остров було недалеко від терену війни і через те там були заведені ріжні строгости, а між иншими переґляд усіх прибуваючих до міста.

Так було і на сей раз. Як тільки балаґула стала наближатись до міста, її припинила воєнна патруля і повела на поліцію.

На улиці біля поліції жандармський офіцир переглянув усіх прибувших, присьвічуючи кождому з них електричною ліхтаркою в лице. Крім Фрідмана офіцир звелів усіх відпустити, Фрідмана-ж затримали.

Чом затримали?

— Він мені підозрілий! — сказав офіцир.

В канцелярії почали Фрідмана допитувати, хто він такий, відки, чого приїхав в Остров і де набрав гроший?

На всі ті питаня Фрідман докладно відповідав, нарешті показав пашпорт, з котрого було видно, хто він і де жив.

— Ну, добре, — сказав офіцир — я вас арештую до ранку. Тепер пізна ніч і годі розібрати ся з вашою справою.

Фрідмана заперли в арешт.

На ранок офіцир не явив ся і справи Фрідмана не переглядав. Не переглядав її і ніхто другий, а по кількох днях його вивезли в Смоленск, зі Смоленска в Москву, Самару, Челябинск і Томск, а відтам в село Парабельське, Наримського краю. В офіціяльних паперах сказано, що Ліпа Фрідман висилає ть ся в Сибір „за праздношатательство", себто за те, що чоловік нічого не робить і нічим не занимає ть ся.

Всякі причини засланя були і раньше, але таких дурних не було ніколи. Їх стали вживати лише підчас війни. Тільки підчас війни людий з доброго дива стали посилати на Сибір цілими масами.

Жило ся Фрідманови в селі Парабельськім занадто погано. Правда, гроші в нього були і він не голодував, але привикший працювати з ранку до вечера, він нудив ся без роботи на засланю; до тогож був страшно зденервований надзвичайно дикими причинами засланя.

Надумав Л. Фрідман втекти з Наримського краю. Се не так трудно для чоловіка, котрий уже не перший раз на засланю. Такий чоловік робить всі свої заходи про втечу так тихо, що навіть не всі і з близких товаришів знають; Фрідман же на засланю був перший раз і через те не вмів хоронити ся з такими справами. Як тільки він надумав тікати, так зараз же про се стало звісно не тільки в селі Парабельськім, але і по цілій околиці.

Само собою розуміє ся, Фрідмана зараз же й злапали, як тільки він намірив ся тікати. Стало ся се так:

Купив собі Фрідман в одного парабельського селянина пашпорт і дістав від пристава дозвіл, приїхав у Нарим ніби з орудкою, а по правді з тим, щоб уже з Нариму сісти на пароxід і їхати на Томск. Се було в липни 1915 року.

В Наримі Фрідман декому „під секретом" розказав, що він означеного дня має втекти, бо вже і пашпорт має.

Сей „секрет" розійшов ся відразу по всім Наримі. Серед засланців були такі люди, котрі про все доносили поліції. Були такі, що доноси для них були фахом ще дома, другі робили се за гроші, котрі їм платила поліція, а більшість було таких дурних, що думали заробити сим поганим ділом собі полекшу в засланю.

Так чи инакше, а „секрет" Фрідмана тогож таки дня став звісний приставови Вальтерови.

Як тільки Фрідман вступив на пароxід, зараз же туди за ним сипнула поліція, на чолі з приставом Вальтером і його помічником Іщутенком. Само собою розуміє ся, Фрідмана зараз же злапали та найшли в нього і пашпорт і гроші.

Відмовляти ся було нікуди; Фрідман признав ся, що хотів тікати з засланя. За се його очікувало три місяці тюрми в адміністраційнім порядку. Поки ґубернатор дасть такий вирок, Фрідмана посадили в арешт у Наримі.

Бачить чоловік, що не переливки, що доведеть ся сидіти три місяці, а тут таке гарне літо... Надумав він якнебудь ратуватись. В Наримі се було легко зробити, бо всі засланці знали, що пристав Вальтер був хабарник, яких мало на сьвіті, але, драб, розумний був — хабарі на власні руки брав не від всякого, а мав для сеї цїли посередників. Власне і від Фрідмана він би грошей на власні руки не взяв, бо сам-же на нього протокол писав.

Попросив Фрідман свого товариша Овраама Плоткіна, щоб той зайшов... не до пристава, а до його жінки Віри Васильовни і дав їй 50 рублів, аби його з арешту випустили і протокол знищили. Так і стало ся. Фрідмана в той же день випустили з арешту і навіть в село Парабельське не вислали, а позволили жити в самім Наримі... А протокол... його мов і не було зовсім.

Коли не вдалось утекти, то Фрідман став проситись, аби його пустили з засланя. В ріжні місця, до ріжних міністрів писав Фрідман; казав їм:

— Бійте ся Бога, панове! Що ви від мене хочете, за що заслали в Наримський край і тримаєте тут?

Певно його просьби, повні розпуки, зробили вражінє на міністрів, бо в маю 1916 року Ліпу Фрідмана увільнили з засланя.

Увільнили... але в історії засланя в Росії на вічні часи лишить ся факт засланя купця Фрідмана „за праздношатательство".

Покійний президент ради міністрів, П. А. Столипін, сказав знамениту, історичну фразу:

— Росія — се країна необмежених можливостий!

Так воно є і по сей день.

ДОПИСИ.

З PHILADELPHIA, PA.

Федераційне віче і його наслідки.

У нас у Філядельфії відбуло ся в неділю, дня 26. падолиста с. р., народне віче. Скликував се віче комітет, складаючий ся з представителів декотрих братств і товариств. Сей комітет мав на увазі, що віче маєть ся відбути в справі старокраєвих теперішних відносин.

Згаданий комітет запросив на бесідників пп. М. Січинського і О. Ревюка. Віче мав отворити о. Кінаш, а колиб він не був присутний (о. Кінаш мав тоїсамої неділї місію в Нортгемптон), то мав се зробити о. Орун або о. Ґурянський.

Тимчасом уже в четвер перед вічем декотрі Філядельфійці подіставали друковані посткарти зі Скрентон, запрошуючі на віче. Підписаний був „Федераційний Комітет".

В неділю перед вічем роздано відозви, в яких не було ніякої згадки про Федерацію.

О 2-гій годині виходить на сцену п. Нащук і отвирає віче. Декотрі люди остовпіли, бо на засіданю було ухвалено, щоби йому навіть голосу не дати, бо він може зробити роздори, а нам так бажалось, аби віче відбуло ся як найспокійнійше. Що п. Пащук отвирав віче, то се було знаком, що прихильники Федерації змовились та уплянували зіґнорувати вічевий комітет і загал.

Питаю ся Вас, п. Рибак, бо Ви були головою скликуючого комітету: Чому Ви так нечемно поступили? Ви-ж кошовий новозорґанізованого товариства „Січ" в Америці, славний патріот, а так низко упали!

Пащук покликав на предсідателя п. Рибака, а той покликав двох секретарів і касієра.

Перший забрав слово п. О. Ревюк. В своїй довгій бесїді змалював теперішні відносини в старім краю, завізвав присутних, аби протестували проти прилученя Галичини до будучої Польщі і поставив пару резолюцій, на що віче згодилось.

Другий говорив п. М. Січинський. В його дуже довгій бесїді не було нічого крім лаяня редактора „Свободи" і урядників У. Н. Союза. Він наводив по черзї їх імена, назвав їх ошуканцями і долярохапами, казав, що вони хотіли зробити бізнес на Федерації, бо продали, чи хотіли продати Українське Бюро за два тисячі долярів, домагали ся якихось 12 процент і т. д. Бесідник наплів стільки, що трудно було його зрозуміти. Потім вчіпив ся о. Кінаша за те, що він нібито написав на нього статю в „Америці".

На гали зробила ся метушня і почули ся крики: Неправда! Ганьба! На гак! Всі кричали і з віча зробило ся чисте пекло.

Присутний на галї о. Ґурянський просить о голос в справі формальній. Січинський не дає йому говорити. Обиджений о. Ґурянський виходить з галї. Січинський кричить: „От і вже втік піп!"

Більша половина людий вийшла з галї. Січинський кричить, люди кричать, всі разом кричать. Нічого не чути крім крику.

Вибігає на сцену п. Лотоцький і хоче говорити. Федераційники кричать: Проч з ним! На стріту викиньте! Ґу, ґу, ґу!...

Коли крики трошки притихли, п. Лотоцький заявляє, що о. Кінаш не писав нічого, бо він, яко бувший редактор, о тім знає. Знов крик, й п. Лотоцький хотів дальше говорити, але не дали.

Дальше зачав говорити п. Лівач. Він взивав присутних, аби приступали до Федерації. Зачав читати імена братств і товариств, але, здаєть ся, що ніхто не вписував ся, тільки далї кричали і з таким криком розходили ся домів.

От і по вічу. Січинський поїхав до дому, а в нас зробив роздори, ненависть одних до других і поробив партії. Треба буде знов богато часу, щоби прийти до якоїсь згоди. А яка в нас була згода! Всі йшли разом. Хто хотів, міг належати до Федерації, а хто ні, то ні. Всі збирали ся разом до спільного діла, радились разом і попи і соціялісти, устроювали концерти, віча і що було потрібно, так, що аж другі міста нам завидували, що в нас така згода панує.

Вічевик.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

—о—

Дня 16. падолиста б. р. попращав ся на віки з туземним житєм Кіндрат Попович, цьвіт української молодіжи в Америці. Попращав ся на віки зі всіми, яких так щиро любив і яким бажав добра, котрого сам ніколи не зазнав. Полишив сиротами всіх тих, з якими ділив се нужденне житє і всі його круги, серед яких обертав ся та був живою душею. Покинув і тих на віки, яких полюбив над житє.

Покійний родив ся в Лубянках нижних, збаражського повіту. Не зазнав він тепла родинної любови, бо родичі померли ще коли він був дитиною. Від тоді вже приходило ся йому зазнавати щирости опікуна. І хто знає, чи не сей момент найбільше причинив ся до устрою його песимістичного характеру.

По укінченю сільської школи учив ся в коломийській ґімназії, але з матеріяльних недостач та незгоди між опікунами студій не покінчив. По короткій перерві поїхав до Канади. Тут пережив не ліпшу долю пересічного Українця-еміґранта, хотяй постійно носив ся з щирою думкою покінчити яку школу. Пробував всього, однак вічно на дорозї була одна і тасама перешкода, „матеріяльні недостачі". Нераз може і заблиснуло дещо щасливійшого, та хиба тільки на те, аби вкоротці знова захмарити ся на віки.

Коли в Канаді з причини европейської війни настали прикрі условини житя, тоді покійний переніс ся до Злучених Держав. Перебував якийсь час в Ст. Пол і Міннеаполіс, Мінн., а вкінци в Ню Йорку, де переживав до останної хвилї житя.

І незатерто в памяти останеть ся картина житя людини молодої, обдареної майже найкрасшими прикметами душі і тіла, всім тим, які знали його близше, знали пориви його духа та ідеї, до яких стремів.

Найбільшу часть свого позадомашного житя посьвячував покійний ідейній праці в товаристві „Нова Україна". І коли піднялась думка піднесеня Драматичного Кружка при згаданім товаристві, то він всею душею відчув ту потребу і відтоді не було думки, не було діла, до котрого би він не причинив ся. Ще 12. падолиста б. р., відіграв ролю Дмитра в драмі „Ясні зорі" і надсподівано влучно вивязав ся зі своєї ролї.

Тому нинї, коли не стало його більше між живими, коли всяка зарадча інтервенція переходить наші сили, то віддаємо йому нашу останну прислугу хоч тим, що витягаємо як найдальше ідучі консеквенції з його траґічного житя.

Тов. „Нова Україна"
і „Драматичний Кружок".

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА!

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Стілов засуджений на досмертну вязницю.

Найвисший суд в стейті Ню Йорк пораз третий засудив Чарлса Стілова на кару смерти, однак ґовернор Вітман переміпив кару смерти на досмертну вязницю. Стілова оскаржено о злочин, який він мав поповнити у Вест Шелби, Н. Й., убиваючи фармера Чарлса Фелпса і ґаздиню його дому.

Процес проти німецького консуля у Сан Франціско.

У суді в Сан Франціско, Кал., розпочало ся переслуханє сьвідків в справі Франца Бопа, німецького ґенерального консуля у Сан Франціско. Справа Бопа є тісно звязана із нарушенєм американської неутральности в злуці з підкладуванєм бомб. На розправу мають ся явити около 250 сьвідків. Рівночасно розправа буде вести ся проти німецького віцеконсуля Е. фон Шака, німецкого аташе при консуляті В. фон Брінкена й инших.

Росія не годить ся на відпущенє німецьких і австрійсько-угорських інтернованих.

Правительство Злучених Держав віднесло ся з просьбою до російського правительства, аби воно відпустило 30.000 інтернованих зі Східних Прус Німців назад до їх вітчини. Такусаму просьбу віслано в справі інтернованих в Росії австрійських горожан з Галичини. Реченець віділаня був назначений на 25. грудня б. р. Всї конти подорожи покривали би австрійське й німецке правительство. Російський уряд відмовив однак просьбі американського правительства.

Російське золото в Злучених Державах.

До Сан Франціско прибув японський корабель, який привіз російських державних гроший на суму 58.000.000 долярів в паперах і на суму 32.000.000 долярів в золоті. Ціла ся належитість призначена для Дж. П. Морґана. За час війни російське правительство заплатило Злученим Державам за амуніцію около 360 міліонів долярів.

Експльозія в Лумис, Па.

У майнах в Лумис, недалеко Нантикок, Па., експльодував динаміт, який знищив головну часть шафту, при чім двох майнерів згинуло, а один небезпечно ранений. Майни в Лумис належать до великої компанії „Делавар, Лаккавана енд Вестерн Кол Ко."

Біда з купцями.

Стейтовий комісар для споживних продуктів, Дж. Діллон в Ню Йорку, вислав до торговців покладками „ультимат", аби вони протягом 70 годин обчислили і замаркували всі покладки, які спроваджують з инших стейтів. Діллон має надію, що тим способом удасть ся йому протягом 10 днів знизити ціну за покладки на 35 центів за тузин.

Вітман покликує до житя комісію для розслідженя дорожні.

Ґовернор стейту Ню Йорк, Чарлс Вітман, покликав до житя комісію, яка має розслідити причини теперішної дорожні житєвих продуктів. Комісія складає ся з пятьох членів.

НОВИНКИ.

Командант польської армії.

Військові власти центральних держав іменували ґрафа Шептицького комендантом нової польської армії. Ґр. Шептицький є рідним братом ґрафа Андрія Шептицького, українського митрополита у Львові.

Ґубернатор Сербії згинув.

Підчас зелїзничої катастрофи на лінії Відень-Будапешт згинуло 66 осіб, з котрих більшість були самі військові. Легко поранених є около 150 осіб, а тяжко ранених 60. Між убитими є й австрійський ґенерал-ґубернатор Сербії, Людвик фон Толльочи. Всї вони їхали на похорон австрійського цїсаря.

Гураґан в Індіях.

Богату французьку посілість Пондічері (в Індіях) навістив страшний гураґан, при чім згинуло майже 300 осіб.

ПОДЯКА.

Щиру подяку складаю Головним Урядникам У. Н. Союза за поміч в квоті 50 долярів, котру мені уділили по моїй довшій слабости. За сей дар дякую сердечно і заохочую всі Українки вступати в члени У. Н. Союза, бо то є одна тілько українська організація в Америці зі всіх найсправедливійша, найстарша і найбогатша. Вона Вам уділить всякої просьби, поради і помочи в разі потреби. Здоровлю Вас і желаю доброго розвою У. Н. Союзови. — Ксенія з Оболончанських Мальота, членкиня відділу 259 в Шікаґо, Ілл.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. І. М. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що остатний місячний мітінґ сего року відбудеть ся дня 5. грудня б. р. о годині 8-мій вечером в гали під ч. 72 Моріс Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж. На сей мітінґ обовязаний кождий член прибути і вирівнати свої залеглі вкладки до кінця року. Кождий член повинен також припровадити бодай одного нового члена на сей мітінґ, бо є остатний місяць за половину вступного до У. Н. Союза. Діти приймають ся від трох років до У. Н. Союза за місячну вкладку 25 центів на місяць. — А. Онисик, секр. фін.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 224, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу дня 9. грудня, о годині 8-мій вечером, в тійсамій гали, де звичайно. На сей мітінґ мусить кождий член явити ся, бо будеть справ до полагодженя. Старі урядники мають здати звіт за цілий рік зі свого урядованя і будеть ся вибирати новий уряд на рік 1917-тий. Кождий член, котрий має які залеглости, мусить їх вирівнати, бо инакше зістане виключений з Товариства і з У. Н. Союза. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — М. Галінович, предс.; І. Пілат, касієр; С. Цимбалюк, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 9. грудня с. р., точно о 7-мій годині, в гали церковній. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 75 цнт. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости. Буде вибирати ся новий уряд на рік 1917. — А. Фортуна, предс.; Д. Зозуля, кас.; К. Лопушанський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр св. Василія, від. 168, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу дня 5. падолиста с. р. вибрано отсих нових урядників: І. Ґелета, предс.; Н. Головатий, заст. предс.; І. Денис, кас.; І. Маняк, заст. кас.; Г. Клим, секр.; Г. Гиба, заст. секр.; В. Сітківич, і Г. Бабин, контрольори; Т. Нагребний, капітан; Г. Дячишин, хорунжий; С. Стек, заст. хорунжого; Г. Квасниця, і О. Клим, доз. хорих; Д. Петрів, і П. Бараленцький, дверники. Мітінґи відбувати ся першої неділі в місяци в гали Николая Ваверчака під числом 720 Чарлс стр. — І. Ґелета, предс.; І. Денис, кас.; Г. Клим, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу дня 9. грудня с. р., точно о годині 7-мій вечером, в гали ч. 83 Лівінґстон стр. Кождий член обовязаний явити ся на означений час. Урядники Братства мають здати справозданє зі своєї діяльности за рік 1916. Контрольна комісія предложить рахунок братського маєтку. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з У. Н. Союза. Неявивший ся член підпадає карі після братського статута. — Ю. Шевчук, предс.; П. Кохан, кас.; С. Дронжевський, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 5, вибрало на спеціяльнім мітінґу дня 11. листопада б. р., слідуючий новий уряд: М. Козак, предс.; В. Федорів, заст. предс.; В. Лилак, секр.; К. Шевчук, заст. секр.; Й. Бреславський, кас.; Р. Шевчук, заст. кас.; П. Копан і В. Хомин, контрольори; І. Булавинець і М. Мошків, опікуни хорих; В. Гнатишин і Ф. Климишин, хорунжі; Г. Яцук, капітан; М. Назімак, заст. кап.; І. Копан, дверник; М. Козак, В. Федорів і В. Лилак, тростіси. — М. Козак, предс.; Й. Бреславський, кас.; В. Лилак, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Тов. „Рогатинщина", від. 396, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся 9. грудня, о 7-мій годині вечером, в домі Крижалки, 2224 Тустін ул. На тім мітінґу буде вибирати ся новий уряд і буде приймати ся нових членів до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Кождий член повинен явити ся сам, та ще з собою нового члена привести. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари. — Уряд.

АЛЕНТАВН, ПА. Подаєть ся до загального відома, що Бр. св. Михаїла, від. 147, вибрало отсих нових урядників: І. Дешевський, предс.; Ю. Луців, заст. предс.; Д. Карпович, секр.; М. Фартух, заст. секр.; Т. Ференц, кас.; Г. Бандура, заст. кас.; В. Ярема, С. Мешко і І. Собчак, контрольори; К. Кузьма і А. Максимяк, дозорці хорих; А. Дверницький, хорунжий; О. Мешкевич і Д. Войтович, дверники. — Д. Карпович, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 363, відбуде свій річний мітінґ і Редмен гали, Оліен, Н. Й., дня 9. грудня, о 7-мій годині пополудни. Просить ся всіх членів місцевих і позамісцевих прийти на мітінґ, бо котрий не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Котрі родимці ще не належать до У. Н. Союза, можуть тепер вступити за половину вступного. До Товариства приймаємо нових членів без вступного. Поспішіть ся, Родимці, бо такої другої нагоди зараз не буде! — І. Базів, секр.

КАНЗАС СІТИ, КАН. Бр. св. Володимира, від. 323, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 19. падолиста с. р. вибрано слідуючих урядників: Д. Янцишин, предс.; Н. Зола, заст. предс.; П. Ярема, секр. фін.; Ц. Дідух, секр. рек.; С. Звадюк, кас.; М. Гасин, і Д. Кархут, контрольори; К. Тарнопольський і І. Буна, дозорці хорих; П. Гасин і Д. Яремко, хорунжі. Мітінґи будуть відбувати ся по 15-тім в неділю. Члени обовязані приходити на мітінґи точно о 2-гій годині пополудни. Члени повинні приєднувати нових членів до Братства і до У. Н. Союза. Се для вашого власного добра. — П. Ярема, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 243, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 23. падолиста с. р. вибрано отсей новий уряд: Е. Парійчук, предс.; І. Лагола, заст. предс.; Т. Янсевич, кас.; М. Семчишин, заст. кас.; Г. Бутовський, секр. фін.; П. Костюк, секр. рек.; О. Станкевич, І. Іськів і О. Сосновський, доглядачі хорих; О. Гавришків і В. Шпорлюк, дверники; О. Шавала, Д. Ґрабінський і В. Шавала, контрольори; О. Шавала, хорунжий; П. Олещук, маршалок; О. Кредене, М. Стефанюк і І. Яворівський, мировий суд. — Г. Бутовський, секр., 12019 С. Юніон Аве., Вест Пулман, Ілл.

ЙОРКВІЛ, О. Бр. св. Стефана, від. 77, взиває всіх своїх членів, аби явили ся конечно на річнім мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. Котрий член не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Станько, предс.; А. Фоца, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубрицї поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обміцитись з ким.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

Пошукую свого брата ПЕТРА ВІДЗЕМКА з Гіньковець, пов Заліщики. Перед чотирома роками перебував в Нюарку, Н. Дж. Хто би о нім знав, або він сам нехай зголосить ся на адресу: Nicholas Manila, 68 Seleck St., Stamford, Conn. 45 47

Пошукую свого брата МАКСИМА ТРАЧУКА з Слобідки, пов. Товмач. Хто би знав де він є, нехай напише до мене. Nicholas Traczuk, 108 Liegner St., Rome, N. Y. 46

Пошукую СТЕФАНА ШПАКА і ІВАНА СИРОТЮКА з Петранки, пов. Калуш, які перебували в Клівленд, Огайо. Голосити ся на мою адресу: Mike Finiak, 3310 Michigan Ave., Flint, Mich. 46

ПРОДАМ 52-АКРОВУ ФАРМУ, 100 штук дерева овочевих, нові будинки, хата на 7 кімнат, студня, 2 коні, 2 корові, 100 курий, сіно, овес, кукуруза. Земля чорна, добра під управу цибулї, салери і инші продукта. За ціною голоситись до властителя: John Smith, Box 101, Whipany, N. J. 46-13

ОЛЕКСАНДЕР ХОМИК, находячий ся в російськім полоні в Старобільську, Харківської губернії, Россія, просить о адресу своєї тіточної сестри Анни Москалюк. 46

Пошукую в важній справі брата ІВАНА ХМУРИНСЬКОГО з Холоєва, пов. Радехів. Перед двома роками виїхав до пенсильванійського стейту. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголоситись на адресу: Dmitro Chmyrynsky, 208 Allen St., Laporte, Ind. 45-47

Пошукую свого брата ПЕТРА ГРИНКЕВИЧА і инших краянів з пов. Зборів. Голоситись на мою адресу: John Hrynkewicz, Rosegler, N. Dak. 44-48

РУСЬКО-ПОЛЬСЬКА РЕСТАВРАЦІЯ тано до набутя з причини обнятя иншого бизнесу. Голоситись під ч. 530 E. 6th St., New York, N. Y. 45-47

НА ПРОДАЖ 10-АКРОВА ФАРМА за дуже низьку ціну. Голоситись до властителя (без посередництва аґентів) на адресу: John Batih, 31 Sharp St., Milville, N. J. 43-46-49

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ПОЧИНОК.

(Дальше).

Тимчасом в голові Починка аж роїло ся від ріжних гадок. А всі гони сходили ся коло рідної хати. Як пчоли коло улия, літали коло тої бідної похиленої хатини, коло тої старої жінки, що і посварить і полає, але в серцю жичить йому добре, коло доньки бідної, що як тая квітка па глухім зрубі виросла дико і сьвіта божого не знає; а не дай Боже смерти на нього, піде людям на поталу; і коло тої ниви, що хоч не родить від кількох літ, а все таки мила для нього, бо його, бо своя, зрошена потом батьків, згноєна їх тілом та кровю. І тую ниву, тую хату, все тото він мав би віддати в чужі руки? Ні! ніколи!

Приложив лице до шиби, щоби ніхто не бачив як плаче. Довго, довго пересидів, роздумуючи о своїм Рехтині, о жінці та о донці небозі; о батьківщині нещасливій та о ворозі, що серця не має відбирати її від нього.

Чи йому за мало маєтків, захланний такий, що видер би другому зпід серця, змилуваня жадного не має, вчіпив ся його і їсть, їсть та ссе до послідної каплі крови. Де який ґрейцар був, пійшов. Обора опустіла, по стодолі вітер гуляє, в хаті біда і голод щирять свої погані зуби зі всіх кутів. Чи мало йому того? Ще лиш тих шмат кілька на вихуджених хребтах і душа в тілі; чи і то видерти хоче?

— Ні, не дам, не дам — шептав Починок, затискаючи старі, але здорові зуби.

— Не дам!... схилив голову сиву і задрімав. А поїзд летів як стріла і минав милі за милями скоро і все дальше та дальше відвозив бідного галицького хлопа, що в незнанім краю їхав шукати справедливости для себе. І здавало ся йому в сні, що його якась дивна небесна сила пірвала за собою і несе його, покривдженого, бідного, безборонного хлопа перед престол справедливости божої. Хто ти такий? — питає Господь. — Я, Василь Починок з Рехтина, прийшов просити божої ласки, бо мені хотять поле відобрати. — Знаю — каже Пан Біг — знаю і не дам тобі кривди зробити. Робили твої батьки на тім полі, будуть і твої діти робити. Вертай в спокою до хати... І лице його під вражінєм таких мрій прибрало вид лагідний і покірний, вдоволений і певний себе; певний побіди правди над ложию, справедливости над кривдою. І було тоді в цілій появі того безборонного старця щось дивного, щось незвичайного, щось не зі сьвіта того. То лице зблідніле, ті очи, що глубоко в голову влізли, то чоло, що мислило та нічого на свою оборону крім ласки божої видумати не могло, вкінци і волосє довге а сиве і сукмана хлопська і костур подорожний і торбина з хлібом та сиром, все воно склало ся на такий образ, що мусів звернути на себе увагу всякого мислячого чоловіка. Та чи відкрив би, чи відгадав би найбільший навіть мудрець ті гадки в голові старечій? Чи відгадав би к нім найлучший знавець-фізіоґноміст героя страшної драми, що почала ся в першім акті посеред лісів-закутин, а тепер зближаючи ся до кінця, переносила ся до кінця, переносила ся до наддунайської столиці?...

А колія гонить і гонить, аж в голові вертить ся. — Куди вона жене? — питає ся зі страхом Починок. Але як глянув на клунок подорожний і на палицю і на нову куртину, то пригадав собі все, перехрестив ся, змовив молитву, посилаючи крізь вікно свої гадки і просьби до Бога, там під церкву в Рехтині, де по його привичці властиво перебував Господь, і — поснідав. Відтак випростував ноги, встав, витягнув руки, почув, що хребет міцно болить і сів на давне місце. Коло полудня йому зробило ся тужно. Тужно за своїм лісом, за домом, за своїми людьми. Може перший раз в житю почув він, що то любов вітчини і туга за нею. А що буде, як він не верне? Хто знає, куди його отся нечиста сила несе? Хто його знає? Він питав людий, але його ніхто не розумів. Лиш раменами здвигали і говорили до себе: „Der dumme Bauer!" І так тужно тоді робило ся Починкови і так лячно, що мало з ума не зійшов. Якби не віра в Бога та в якусь прецінь справедливість людську, то хто знає, чи був би не вискочив з вікна і не втікав назад.

Цілий день такої туги, відтак ніч з головою на деревляних стінах ваґону, з роєм думок, з дожиданєм ранка, а вкінци і ранок повільний, мрачний, осінний. По обох сторонах поїзду лежала біла як молоко мрака і не давала оглянути околиці. Коло 7. години мрака тая рідла; зразу при самій земли, відтак щораз то висше і висше, аж вкінци підняла ся зовсім і відслонила перед собою велику панораму Відня. В возі вчинив ся гамір. Деякі скидали подорожні одяги, а вбирали сьвяточні, деякі з незвичайним поспіхом, що лиш збудивши ся зі сну, збирали клунки і клуночки, деякі з анґлійською холоднокровностю спали собі дальше, а коли їх хто будив, відповідали: "Noch Zeit!" Богато подорожних повтикало голови в вікна і дивили ся пильно. Від вікна раз враз доходили слова: „Wunderschoen, praechtig, kolossal, imposant!"

Починок не розумів того. Але мимохіть прийшло йому на гадку, чи то не Відень. Він підняв ся з місця і понад голови других глядів крізь вікно. Перед ним було велике поле, покрите чорним димом. З диму того виринали високі комини фабрик, то шпилї веж, то чорні туловища великанських будівель. Посеред того моря мраки, домів, веж, хрестів і коминів піднимав ся шпиль церкви св. Стефана, як велит, що стоїть на сторожи міста. На його вершках і вершочках блищало золото ранішного сонця.

Починок розплющив очи і дивив ся. Чогось подібного він не видів ніколи. Всі гадки зіпхали ся йому до очий, а виразом його здивованя було глубоке зітханє, що добувало ся з грудий і звернуло на себе увагу всіх подорожних. Вони глянули на Починка і засьміяли ся сердечно.

— Schau, schau! — шептали одні другим, тикаючи пальцем на хлопа.

А поїзд гонив чимраз скорше і гудів щораз сильнійше. Його сапанє мішало ся з далеким, глухим шумом міста, а свист, проймаючий свист, перетинав воздух і колов уши. Поїзд віхав на великий міст. Зелїзні луки густо вязали ся і мов ряд велитів держали ся за руки. Перший з них зарив ся глубоко в беріг, останний також, инші опирали ся їм на плечах і немов висїли в повітрю понад синими филями Дунаю. Подорожні раз враз брали свої голови на бік, бо здавало ся, що вдарять ними о стовп. Починок стояв тихо і заглядав понад голови других в вікна. Він сам не знав, на що дивити ся; чи на міст, чи на воду, чи на місто. Очи його скоро перекидали ся з одного предмету на другий. О чім думав, не знати. Мабуть о нічім. Навіть о рідним Рехтині забув в тій хвили.

А поїзд тим часом все близше та близше доїзджав до наддунайської столиці. От фабрики з коминами як нагі пні великанських смерек, з котрих чорний дим як проклони йшов до неба. От робітники фабричні, чорні, з позасуканими рукавами, з жилами як посторонки, вештають ся, кричать, біжать, рухають ся як автомати. От маґазини великі, чорні, безобразні, от сітка ціла шин, місто ваґонів і поїзд поважно, як великий змій, вточуєть ся на Нордбанський дворець. В ваґоні робить ся вереск. Судний день. Одні других кличуть, накликують ся, здіймають поспішно клуночки, кричать через вікно, як би їх хто різав і одні наперед других пхають ся до дверий. Починок жде на своїм місци і за послідним Німчиском вилазить і собі з ваґону. На пероні звертає сейчас загальну увагу. Цікаві Німчики стають і роздумують над тим, якої він народности. Тут доперва виходять на яв німецькі спосібности етноґрафічні. Один якийсь панок вважає Починка мешканцем північної Норвеґії, другий башибожуком. Доперва третий знавець кінчає тую квестію одним словом: „Кравот!" Починок не знає о тім. Його зовсім запаморочив той крик пасажирів, пакерів, кельнерів, кондукторів, дзвінків, свистів, сиґналів. Не знає, де він, що зним є, а тим більше, що буде. Филя живих тіл людських обхоплює його і заносить до дверий почекальні І. кляси; звідтам видтручує його портієр і він попадає в двері реставранту II. кляси, звідки знов його виганяють і випихають перед двері туалєти. З туалєти якась червона жінка як чарівниця з вереском пекольної відьми проганяє його і він вкінци попадає в браму, котра веде до галь ревізійних. Тут його подають собі з рук до рук поліцаї та акцизники, питають, звідки він і чого хоче, а коли не можуть видобути з нього розумного слова, випроваджують бідного, перестрашеного хлопа на двір. Тут доперва дїєть ся „цуд". Якийсь панок, вбраний зовсім по панськи, ще красше як писар з Баранівки, прискакує до нього і кричить:

— Як ся маєте, Іване!

Як би хто був сказав Починкови, що його вибрали війтом, він меньше був би здивував ся, як в тій хвили. Мало торбини не пустив з рук. Господи, та се людська мова!

— Іване, ви мене не пізнаєте? — каже панок, хапаючи Починка за руку.

— Ні, не пізнав, — відповів вистрашений Починок. — ви мене звідки знаєте?

— А хтож би такого ґазди не знав — каже панок. Таже вас всюди знають. Я вас на ярмарках видів, Іване.

— Я не Іван, а Василь Починок — поправляє старий, радий, що здибав чоловіка, з котрим порозуміти ся може.

— Бодайже мене, а я забув. Так, так, ви Василь Починок зпід Львова.

— З Рехтина коло Поморян — поправляє Починок.

— Ну-ну, з Рехтина, абож воно не під Львовом той Рехтин? Алеж що ми тут стоїмо, ходіть зі мною, Василю!

Починок не надумує ся, іде.

— Ви до найяснійшого монарха — каже панок і Василь з великого дива не знає, що відповісти.

— А ви-ж звідки знаєте? — питає здивований і стає.

— Я би не знав. Та тут всьо знають. Не бійте ся, ґаздо, тут вам не дадуть кривди зробити! — говорив панок. — Німцї добрі люди. До них лекше приступити, як до наших панів. Ви добре зробили, що приїхали тутки. Я вже вам у всім допоможу. Звичайно, знаєте, свій чоловік — чому би не помочи? Боже, кому то я не помагав! Кождого відпроваджую, кождому пишу, бо тут знаєте, все по німецьки, а наш чоловік невчений і по руськи не напише, не то по німецьки. Ви і не знаєте, який я радий, коли побачу свого чоловіка, краяна. На мене воно так, якби з иншого сьвіта вітром подуло. На гадку стають рідні сторони, рідне село, рідні люди і так мені жалісно робить ся на души, що я не тільки порадив би, але і сорочку здійняв би з себе і поділив би ся з вами.

Починок глянув і ступанів до останка. Чисто Пан Біг післав йому ангела-хранителя, тай годі.

(Дальше буде).

ДАЛЬШИЙ НАСТУП НА БУКАРЕШТ.

СОЮЗНІ ВІЙСКА ПОЛОНИЛИ ЗА ТРИ ДНІ 12.000 РУМУНІВ І ЗДОБУЛИ 91 ГАРМАТ.

Велика битва в Карпатах триває дальше. -- 1.700 полонених.

ҐРІЗНЕ ПОЛОЖЕНЄ АНҐЛІЇ З ПРИЧИНИ ВЕЛИКОЇ ВТРАТИ КОРАБЛІВ.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

СОЮЗНІ ВІЙСКА ПОЛОНИЛИ 3.000 РУМУНІВ І ЗДОБУЛИ 27 ГАРМАТ.

БЕРЛІН. 1. грудня. — Союзні війска в Румунії продовжують дальше свій наступ з великою скоростию.

На полудне від Букарешту союзні війска перейшли ріку Нялов і зближили ся на чотири кільометри до зовнішних фортів Букарешту.

На північний захід від Букарешту союзні війска посувають ся дальше наперед, займаючи щораз більше територїї.

В останних 24 годинах полонилисоюзні війска около 3.000 Румунів і здобули 27 гармат.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ ФАЛЬКЕНГАЙНА:** Союзні війска, які здобули Камполюнґ і Пітешті, посувають ся дальше в напрямі Букарешту. В деяких місцях румунські війска, одержавши поміч, роблять зусиля, щоби спинити похід наших війск, але без успіху.

„На тім фронті потерпіли вчера Румуни дуже тяжкі втрати. Союзні війска взяли 2.500 Румунів в полон і здобули 24 гармат.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Дунайська армія переправила ся через ріку Нялов і зближає ся до долішного бігу ріки Арджесуль. Вчера полонено поверх 300 румунських жовнірів.

„В Добруджі неприятель переводив напади на ліве крило нашої армії, уживаючи панцирних самоходів, але всї напади зістали відбиті, причім два такі самоходи знищено.

„Болгарські війска підчас нападу, переведеного на румунські становища, полонили поверх 200 Румунів і здобули 2 гармати".

СОЮЗНІ ВІЙСКА ПЕРЕЛОМИЛИ БОЄВУ ЛІНІЮ НАД АРДЖЕСУЛЕМ. — 6.200 ПОЛОНЕНИХ І 49 ГАРМАТ.

БЕРЛІН. 2. грудня. — Зусиля Румунів, щоби ратувати Букарешт від упадку і в тій цїли здержати дальший наступ союзних війск, показали ся даремними.

На полудневий схід від Пітешті війска Фалькенгайна звели рішаючу битву над рікою Арджесулем, яка покінчила ся цілковитим пораженєм першої румунської армії. Румунські війска находять ся тепер у безладнім відвороті. В тій битві втратили вони около 6.200 в полонених і 49 гармат, крім величезної скільности ріжних воєнних матеріялів.

Війска Макензена зводять успішні бої над долішним бігом Арджесуля.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„АРМІЯ ФАЛЬКЕНГАЙНА: На полудневий схід від Пітешті союзні війска переломили боєву лінію першої румунської армії і по завзятій боротьбі побили її на голову.

„Баварський резервовий полк піхоти, ч. 18, який вже нераз відзначив ся в битвах, дістав ся аж до головної кватири головного штабу дивізії, беручи в полон всїх офіцирів штабу. В канцелярії штабу найдено розкази, з яких виходить, що побита румунська армія мала приказ „до послїдного жовніра видержати на занятих нею становищах".

„Инші розкази вказують на велику деморалізацію серед румунської армії. Командант дивізії взивав у своїх розказах до витривалої боротьби „з дикими варварами", а рівночасно грозив карою смерти через розстріляне на місци тим, котрі відважили би ся опустити або утечи зі своїх становиць.

„Протягом вчерашного дня наші війска полонили 6.167 Румунів, між тими 51 офіцирів. Число здобутих гармат виносить 49. Крім того здобуто поверх 100 возів з амуніціею і сотки возів, наладованих ріжними воєнними матеріялами.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На полудневий захід від Букарешту союзні війска зближили ся до ріки Арджесуль.

„В Добруджі відбито вчера поновні сильні напади Москалів".

НАСТУП НА БУКАРЕШТ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ. — 2.860 ПОЛОНЕНИХ І 15 ГАРМАТ.

БЕРЛІН, 3. грудня. — Останні вісти доносять, що наступ союзних війск відбуваєть ся без перерви дальше.

Армія Фалькенгайна, яка переправила ся через ріку Арджесуль, заняла місцевости Ґоєшті і Тіту, які є віддалені лише 40 кільометрів на північний захід від Букарешту.

Війска Макензена, які наступають від полудня і полудневого заходу на Букарешт, відбили сильні напади румунсько-російської армії, приневолюючи її уступити назад за ріку Арджесуль.

У боротьбі протягом вчерашного дня полонено 2.860 жовнірів та здобуто 15 гармат.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ ФАЛЬКЕНГАЙНА:** Союзні війска на північний захід від Букарешту посувають ся дальше наперед, здобуваючи щораз то дальші територїї.

„Вчера союзні війска перейшли ріку Арджесуль і заняли місцевости Ґаешті і Тіту.

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА:** Дунайська армія відбила успішно всї напади неприятеля на полудневий захід від Букарешту, завдаючи йому тяжкі втрати. Війска неприятеля були приневолені уступити за ріку Нялов і Арджесуль.

„В Добруджі на правім крилї армії болгарські полки відбили всї напади російсько-румунських війск. Дальше на схід болгарські та турецькі війска перевели успішний напад на російські становища, беручи в полон трохи російських жовнірів, які належали до трох ріжних дивізій. **Також здобуто від неприятеля два панцирні самоходи враз з анґлійською обслугою.**

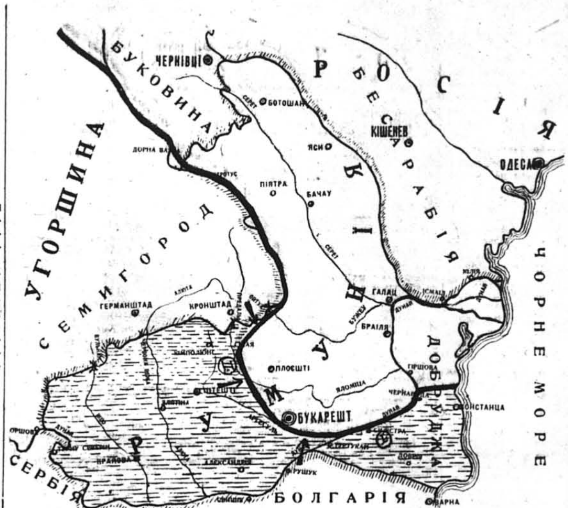
„Воєнна добича протягом вчерашного дня у боротьбі в Румунії складаєть ся з 2.860 полонених, 15 гармат, великого числа самоходів і инших возів".

НЕ МАЮТЬ НАДІЇ НА ВИРАТУВАНЄ БУКАРЕШТУ.

ЛОНДОН, 2. грудня. — **У військових кругах вже втратили надію на те, щоби румунські війска були всилї здержати дальший наступ війск німецьких союзників і виратувати в сей спосіб Букарешт від занятя неприятелем.**

Останні воєнні операції Фалькенгайна і Макензена вказують на те, що оборона Букарешту була би безуспішна і небезпечна. **Як се подають останні звіти румунського і російського штабу, Макензен і Фалькенгайн майть намір окружити і зовоїм відтяти відворот першій і другій армії румунській.** В тій цїли Фалькенгайн стараєть ся окружити північне крило армії, а Макензен переправляє великі війска через Дунай на схід від Туртукаю, щоби обійти полудневе крило румунської армії.

Після оцінки воєнних знавців союзні війска, які находять ся тепер в західній Румунії, мають числити около 600.000 людий. Крім того треба дочислити союзні війска, які стоять в Добруджі і здовж східної границї Семигороду. Їх силу оцінюють по 200.000 людий. **Разом союзні війска кинули проти Румунії около 1,000.000 війска.**

ВОЄННЕ ПОЛОЖЕНЄ НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РУМУНІЄЮ.

Боева лінія на тереиі війни з Румунією тягнеть ся від північи здовж східної границї Семигороду аж до просмика Предаля, відси йде луком здовж середущого і долїшного бігу ріки Арджесуля до Дунаю на схід від кріпости Туртукай, відтак здовж Дунаю і тягнеть ся на північ від Чернаводи, а відси йде до Чорного Моря на північ від Констанци. (На карті боева лінія означена грубою чорною лінією).

Головний наступ союзних війск відбуваєть ся на північний захід, на захід і на полудневий захід від Букарешту (в місцях означених на мапі стрілками).

Полудневу часть боевого фронту творять війска Макензена (I), західну і північну війска Фалькенгайна (II.).

В руках союзних війск находить ся цїла Мала Волощина і полуднева Добруджа (заняті части Румунії є назначені на мапі тінню), що становить більше ніж одну трету часть цїлої Румунії.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НЕВДАЧНИЙ НАСТУП МОСКАЛІВ В КАРПАТАХ. — 1.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 2. грудня. — **Щоби прийти в поміч Румунії, російські війска розпочали загальний наступ на цїлім 300-кільометровім боєвім фронті в Карпатах.**

Союзні війска під командою ґенералів Кевеша і Арца відбили всї напади з дуже тяжкими втратами для неприятеля. В однім лише місци полонено поверх 1.000 Москалів.

Боротьба на цїлім фронті триває дальше.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** Напади російських війск на північ від Сморґоня і на полудне від Пинска відбито з великими втратами для неприятеля.

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** Напади Москалів в Карпатах здовж галицької, буковинської і семигородської границї відбувають ся без перестанку дальше. **Найсильнїйші були вони на буковинській границї в околиці гори Ледової Баби і місцевости Дорна Ватри та в просмиках Тротус і Ойтуз. Неприятель не осягнув жадних успіхів помимо великих жертв.**

„Німецькі війска полонили в однім місци поверх 1.000 Москалів".

„Впрочім не зайшли на тім фронті жадні важнїйші зміни.

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** Вчера, пятого дня наступу російських війск в Карпатах, напади неприятеля були звернені головно на становища німецьких війск.

„В околиці гори Смотрець і Ледової Баби російські війска переводили безуспішно один напад за другим. Відділ німецьких стрільців полонив в сїй околиці 4 офіцирів і поверх 300 салдатів.

„На схід від Кірлїбаби та по обох сторонах просмиків Тротус і Ойтуз напади російсько-румунських війск зістали зломані. На тім фронті полонено поверх 400 жовнірів, між тими 11 офіцирів".

ВЕЛИКА БИТВА В КАРПАТАХ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ. — 700 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 3. грудня. — **Битва в Карпатах відбуваєть ся з незменьшеною силою дальше. Союзні війска відбили всї напади неприятеля з дуже тяжкими втратами. Число полонених зросло знова о 700 людий.**

Урядовий рапорт звучить:

„**АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА:** Над Нараївкою і на полудне від Днїстра чинність артилерії стала сильнїйшою.

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 3. грудня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„В околиці села Терешковець (на Волини) наші війска відбили напад неприятеля.

„В Карпатах неприятель переводив два рази безуспішний напад на наші становища, положені 6 миль на полудневий захід від Ворохти.

„Таксамо на схід від Кірлїбаби неприятель зробив два напади на наші становища, але без успіху.

„На східній границї Семигороду наші війска заняли два села, Асуль і Сульти, причім полонено 800 людий".

В АНҐЛІЇ:

КРИТИЧНЕ ПОЛОЖЕНЄ АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 1. грудня. — **„Ми находимо ся тепер в небувало тяжкім положеню. Перед нами тепер воєнна кріза".** — Такими словами розпочав бесїду адмірал Б. Бересдорф на зборах, які уладжено в тїй цїли, аби домагати ся скріпленя політики анґлійської фльоти.

„Від часу, — говорив дальше адмірал Бересдорф — коли ворожі підводні лодки перенесли свої воєнні операції на отверте море, повстала велика небезпека, яка вимагала нової стратеґії і нової тактики, щоби її відвернути. Однак доси не зроблено жадних рішучих кроків в справі усуненя грозячої небезпеки.

„Німцї мають тепер намір вислати свої підводні лодки навіть на Тихий океан, щоби в сей спосіб і там підтяти нашу торговлю.

„Теперішний стан є зовсїм невдоволяючий. Тисячі тон поживи, на яку ждала Анґлія, пійшли в руки Німців",— говорив адмірал Бересдорф, доказуючи потребу доброго зоруженя торговельних кораблів і знищеня підстав німецької фльоти при побережу Бельґії.

Збори, в яких брали участь представителї анґлійської торговлї і промислу, ухвалили резолюції, домагаючі ся переведеня острійшої блокади супроти Німеччини і поставленя на чолї адміралїції відповіднїйших людий.

Другий з ряду бесїдник, Ґ. Бовлес, говорив:

„Коли не запобіжить ся небезпеці підводних лодок, заблькують нас, подібно, як ми тепер Німеччину, а наслїдки будуть такі, що буде брак ріжних артикулів, а ціни пійдуть в гору і настане голод. Я ще нічого не бачу, що могло би віщувати недалекий мир. Коли би дійсно були підняті кроки в справі заключеня мира, мира чесного і даючого відповідні ґарантії, тодї було би обовязком правительства справу точно провірити і взяти її добре під розвагу. **Однак я прийшов до переконаня, що наше правительство є зарівно невідповідне до робленя мира, як і до веденя війни".**

Дальше домагав ся бесїдник розвязаня теперішного кабінету, виказуючи, що коаліційний кабінет є лише орудєм парляменту і вже більше пережитий ніж сам парлямент.

В АНҐЛІЙСЬКІМ КАБІНЕТІ МАЮТЬ НАСТУПИТИ ВЕЛИКІ ЗМІНИ.

ЛОНДОН, 3. грудня. — **Нині подано урядово до відома, що президент анґлійського кабінету, Есквіт, має небаром удати ся на конференцію до анґлійського короля, щоби порозуміти ся в справі перебудови кабінету.**

З достовірних жерел доносять, що міністер війни, Ллойд Джордж, предложив королеви свою резиґнацію.

Богато анґлійських часописий домагаєть ся уступленя цїлого коаліційного кабінету.

НА МОРИ:

ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ З ТРАНСПОРТОМ ВІЙСКА ЗАТОПЛЕНИЙ.

БЕРЛІН, 3. грудня. — **Німецька адміралїція повідомила, що дня 27. падолиста німецька підводна лодка затопила недалеко острова Мальти (на Середземнім мори) французький корабель „Карнак". Корабель віз транспорт війска до Солуня. Містота корабля виносила 6.800 тон.**